

AFRAPPORTERING FRA RÅDET FOR SOCIALE INVESTERINGER 2021

MARTS 2022

Indhold

Forord.....	2
1. Indledning	3
2. Rådets vision og strategi	4
Strategi.....	4
Arbejdsmetoder	5
Call.....	6
3. Status på igangsatte projekter.....	6
Housing First	6
Nuværende status.....	7
Dialog Mod Vold	7
Nuværende status.....	8
UngiFokus.....	8
Nuværende status.....	9
Diabetes	9
Nuværende status.....	10
Hygiejne-nudging-system	10
Nuværende status.....	10
Lær for Livet	10
Nuværende status.....	11
Øvrige.....	11
JOB BootCamp	11
Fundamentet.....	12
4. Markedet for sociale effektinvesteringer i Danmark.....	12
DSI's rolle	12
Kommuner og regioner	13
Filantropiske fonde	13
Leverandører.....	14
5. Økonomi.....	14
Relevante link.....	15

Forord

2021 blev året, hvor vi i Rådet for Sociale Investeringer for alvor fik sat sociale effektinvesteringer i gang i Aarhus Kommune. Corona blev en med- og modspiller i vores og sekretariatets møder, processer og løbende samarbejde med kommunens forvaltninger og eksterne parter om nye sociale effektinvesteringer, men på trods heraf lykkedes det at komme i mål med at udvikle 5 nye sociale effektinvesteringer, så vi nu har igangsat i alt 7 sociale effektinvesteringer. Det er endnu for tidligt at vurdere resultaterne og værdien af dem, men den foreløbige status på projekternes igangsættelse og fremdrift indikerer et godt og dedikeret samarbejde mellem parterne og borgerne, og at uklarheder håndteres løbende og i en god og konstruktiv dialog. Med andre ord tegner det godt!

I 2021 fik vi også vedtaget en vision for Rådet for Sociale Investeringer. Vi ser, at Rådet især kan spille en rolle i forhold til at bidrage til løsninger på de komplekse, sociale problemstillinger. Her kan Rådet bidrage med risikovillig kapital, så der kan afprøves nye løsninger og samarbejder, som forvaltningerne kun skal betale for, hvis de igangsatte indsatser har den forventede effekt. Konkret vil vi understøtte kommunens velfærdsområder og temaerne for vores fremtidige investeringer vil derfor ligge inden for 6 hovedområder, som alle relaterer sig til politikker og planer i Aarhus Kommune:

- Bedre hverdag for børn med særlige behov
- Flere unge i job og uddannelse
- Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom
- Flere hjemløse i egen bolig
- Mere lighed i sundhed
- Flere i udsatte boligområder skal i uddannelse, job og være aktive medborgere

Med baggrund i visionen og strategien har vi i efteråret arbejdet med et åbent call på området 'Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom' med henblik på at etablere samarbejde og igangsætte en social effektinvestering med den/de leverandører, der bedst kan bidrage med nye løsninger og initiativer på det område. Der var indkommet i alt 12 henvendelser inden fristen for call'et udløb. Vurderingen og udvælgelsen af eventuelle leverandører, der skal udvikles en social effektinvestering med, vil ske i løbet af foråret 2022.

Sociale effektinvesteringer er et komplekst område, som kalder på megen dialog og et fortsat fokus på udbredelse også i de kommende år. Markedet for sociale investeringer er stadig umodent, og selvom interessen hos både leverandører og investorer er stor, er den konkrete viden og erfaring stadig lille. I Rådet er vi meget optaget af at udvikle dette område i Aarhus og i Danmark, da vi tror på, at sociale effektinvesteringer kan være én af nøglerne til at løse nogle af samfundets komplekse udfordringer, som fx Reformkommissionen arbejder med løsninger på.

God læselyst!

15. marts 2022

Gurli Martinussen, Anne Thorø Nielsen og Steffen Rasmussen

1. Indledning

Byrådet oprettede Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond den 29. april 2020 på baggrund af et beslutningsforslag fra SF. Samtidig blev Rådet for Sociale Investeringer, der består af 3 eksterne medlemmer, Gurli Martinussen (formand) samt Anne Thorø Nielsen og Steffen Rasmussen, etableret. Rådet for Sociale Investeringer sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling, der samtidig varetager dialogen og samarbejdet med magistratsafdelinger.

Formålet med Den Sociale Investeringsfond - og opgaven for Rådet - er at igangsætte sociale effektinvesteringer, der på samme tid forbedrer livsvilkårene for udsatte borgere i kommunen og over en årrække giver kommunale økonomiske gevinster.

Denne afrapportering redegør for Rådets for Sociale Investeringers aktiviteter i 2021 og er den anden i rækken af årlige afrapporteringer til byrådet. Afrapporteringen danner grundlag for den drøftelse, som Magistraten skal have med Rådet den 9. maj 2022.

På baggrund af de første erfaringer i Rådet for Sociale Investeringer har Rådet i 2021 arbejdet med at formulere sin egen vision for arbejdet med sociale effektinvesteringer i Aarhus Kommune. Den blev endeligt vedtaget i juni 2021. Visionen er nærmere beskrevet i *afsnit 2*.

Rådet modtager løbende henvendelser fra forvaltninger, organisationer, socialøkonomiske virksomheder og borgere med forslag til nye indsatser, som kan igangsættes som sociale effektinvesteringer i Aarhus Kommune. Rådets medlemmer er også kommet med forslag. I 2021 kom der i alt 11 nye henvendelser, der var meget forskellige med hensyn til både indhold og omfang - og modenhed.

Siden Rådets start i maj 2020 har Rådet for Sociale Investeringer modtaget i alt 32 henvendelser. Heraf har Rådet direkte afvist 9 henvendelser fx på grund af manglende modenhed. De resterende 23 henvendelser har været sendt til belysning i den/de relevante magistratsafdelinger i Aarhus Kommune. På baggrund af disse belysninger har Rådet besluttet at arbejde videre med 10 henvendelser med henblik på at udarbejde en egentlig social effektinvestering. Heraf er det på nuværende tidspunkt lykkedes at udvikle 7 sociale effektinvesteringer, som er endeligt vedtaget og igangsat af Rådet, mens der fortsat er gang i et udviklingsarbejde i forhold til de resterende. Rådet har herudover besluttet at donere et mindre beløb til at modne en indsats, så der eventuelt på sigt kan laves en social effektinvestering på det område.

	I alt
Antal henvendelser	32
- Direkte afvisning	9
- Afvisning efter belysning	12
- Donation	1
- Igangsatte sociale effektinvesteringer	7
- Under behandling	3

I *afsnit 3* er der et overblik over sociale effektinvesteringer, som Rådet har igangsat – og med en foreløbig status for de projekter, der allerede er i gang.

Ét af Rådets øvrige fokusområder er at bidrage til modningen af markedet for sociale effektinvesteringer i Danmark. I *afsnit 4* er dette marked nærmere beskrevet, og Rådets konkrete aktiviteter, herunder møder med Reformkommissionen og Den Sociale Kapitalfond, er fremhævet.

I afsnit 5 er økonomien i Den Sociale Investeringsfond nærmere beskrevet. Rådet råder over 40 mio. kr., som byrådet i forbindelse med budgetforliget 2018-2021 afsatte dertil.

2. Rådets vision og strategi

Med de første erfaringer fra arbejdet i Rådet in mente påbegyndte Rådet ved årsskiftet arbejdet med at formulere sin vision. Visionen beskriver, hvordan Rådet vil arbejde strategisk med sociale effektinvesteringer i resten af perioden (frem til og med 2024) og fastlægge de hovedområder, Rådet - som udgangspunkt - ønsker at investere i. Visionen blev endeligt vedtaget den 11. juni 2021.

Det var centralt for drøftelserne om visionen og strategien, at det især er i forhold til komplekse problemstillinger, at Rådet - og sociale effektinvesteringer - kan spille en rolle. I mindre komplekse udfordringer er der ikke behov for risikoafdækning fra Rådets side, da Aarhus Kommune har en størrelse og en økonomi, der selv kan håndtere disse. I sådanne tilfælde står arbejdet med at udvikle en sociale effektinvestering typisk ikke mål med resultaterne, da sociale effektinvesteringer typisk er forbundet med et relativt højt ressourceforbrug. Dette betyder fx, at Rådet ikke ser en rolle i at igangsætte beskæftigelsesindsatser for borgere tæt på arbejdsmarkedet.

Strategi

Af Rådets vision fremgår nedenstående strategi for de kommende investeringer:

- Vi vil primært have fokus på investeringer i mere komplekse sociale udfordringer, der kommer de mest udsatte borgere til gavn, men vi vil også være åbne overfor at afprøve nye, innovative løsninger på det brede velfærdsområde.
- Vi vil være med til at udvikle nye løsninger, som kommunen efterfølgende kan implementere i sin generelle indsats.
- Vi vil bidrage til at modne markedet for sociale investeringer ved at samarbejde med eksterne investorer og leverandører og vil i dialog med relevante parter på området medvirke til at gøre rammebetingelserne for sociale investeringer bredere.
- Vi vil kommunikere bredt om vores indsatser og resultater og om de muligheder og udfordringer, som vi ser.
- Vi vil efter behov afholde rundbordssamtaler og eventuelt konferencer med de potentielle samarbejdspartnere med henblik på at få nye ideer og udvikle og udbrede sociale investeringer.
- Vi ønsker at sætte fokus på investeringsområder, der er befordrende for et (kommende) voksenliv med mulighed for en tæt arbejdsmarkedstilknytning.

I forlængelse af strategien er der udvalgt 6 hovedområder, som Rådet især vil beskæftige sig med. Rådet ønsker at bidrage til at understøtte kommunens velfærdsområder, herunder at bidrage med

Løsninger på formulerede udfordringer, som kommunen tidligere har identificeret, for herved at skabe synergi i forhold til både samarbejde og effekt.

På den baggrund er Rådets hovedområder temaer, der er plukket ud fra eksisterende politikker og handlingsplaner i Aarhus Kommune (konkret fra Den Sociale Bæredygtighedsplan ([link](#)), Sundhedspolitikken ([link](#)) og Aftale om udsatte boligområder ([link](#))):

- Bedre hverdag for børn med særlige behov
- Flere unge i job og uddannelse
- Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom
- Flere hjemløse i egen bolig
- Mere lighed i sundhed
- Flere i udsatte boligområder skal i uddannelse, job og være aktive medborgere

Arbejdsmetoder

Den typiske arbejdsmetode for Rådet i ønsket om at igangsætte sociale effektinvesteringer er at tage udgangspunkt i de meget forskellige forslag til indsatser, som løbende fremsendes til Rådet fra forvaltninger, organisationer, socialøkonomiske virksomheder og borgere. For at få en bredere og mere fokuseret dialog med interessenter på et konkret område og at modne markedet for sociale effektinvesteringer, har Rådet også prioriteret at lave et call efter leverandører og effekter inden for ét konkret hovedområde.

Sociale effektinvesteringer skal foregå i et åbent samarbejde mellem parterne, og derfor vil Rådet foretage sine investeringer i et tæt samarbejde med kommunens magistratsafdelinger og i de enkelte sociale effektinvesteringer i videst muligt omfang række ud til alle former for samarbejdspartnere, herunder bl.a. statens sociale investeringsfond, KL, velfærdsleverandører, civilsamfund, filantropiske fonde, Den Sociale Kapitalfond, øvrige investorer, forskere og vidensinstitutioner samt andre myndigheder.

Særligt sidstnævnte - staten og regionerne - er væsentlige i bestræbelserne på at få disse sektorer til at indgå i de sociale investeringer, der igangsættes, så vi kan forbedre data-adgangen, og så de potentielle økonomiske gevinster i disse sektorer også kan indgå i beslutningsgrundlaget og bidrage til tilbagebetalingen i sociale investeringer. De filantropiske fonde er væsentlige med henblik på at etablere samarbejde om at donationer herfra kan indgå i resultatbetalingen for en social effektinvestering i de tilfælde, hvor der er indeholdt blødere effekter, fx trivsel eller forbedret livskvalitet, og hvor der ikke er en direkte budgetpost tilknyttet. I to af Rådets investeringer har filantropiske fonde stillet en underskudsgaranti.

Et hovedfokus for Rådet er som nævnt at modne markedet for sociale effektinvesteringer, men nogle forslag til indsatser er i visse tilfælde for umodne og uafprøvede til, at der kan udarbejdes en egentlig social effektinvestering med opstilling af konkrete resultatmål, der skal anvendes til opgørelse af resultatbetaling fra magistratsafdelingerne. Derfor vil Rådet sideløbende med at igangsætte nye sociale effektinvesteringer donere op til 100.000 kr. - efter en konkret vurdering - til mindre organisationer med henblik på at afprøve innovative, uopprøvede løsninger. Der prioriteres årligt op til 600.000 kr. hertil.

Call

Efter vedtagelsen af Rådets vision og strategi udvalgte Rådet hovedområdet *Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom* til brug for et call. Dette blev forberedt i efteråret, og med baggrund i det er Rådet klar til at igangsætte sociale effektinvesteringer i op til tre indsatser fra tre forskellige leverandører på området. Den maksimale betaling til den enkelte leverandør kan i alt udgøre 3 mio. kr. i projektperioden.

Call'et efter leverandører, som har forslag og idéer til at forbedre hverdagen for borgere med psykisk sygdom i Aarhus, blev offentliggjort den 2. november 2021 ([link](#)) med frist for aflevering af forslag den 15. december 2021. Inden fristens udløb var der indkommet i alt 12 henvendelser. I skrivende stund er Rådet netop nu – i samarbejde med magistratsafdelingerne – ved at vurdere de indkomne forslag med henblik på at udvælge de leverandører, som Rådet ønsker at arbejde videre med i 2022. I det videre arbejde vil det – i et samarbejde mellem leverandør, relevante magistratsafdelinger og Rådet blive undersøgt, om der kan igangsættes en egentlig social effektinvestering i den foreslåede indsats.

3. Status på igangsatte projekter

Der er ved årsskiftet 2021/2022 igangsat i alt 7 projekter via Rådet for Sociale Investeringer. Ét projekt er afsluttet, og 3 indsatser er sat i gang. De øvrige 3 projekter igangsættes i 2022. Nedenfor angives status for de enkelte projekter. Fælles for dem alle er, at de foreløbigt følger planen, og at det derfor fortsat forventes, at projekternes økonomiske business cases holder.

Housing First

Rådet indgik i december 2020 et samarbejde med den statslige Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Hjem til Alle (samarbejdspartner), Sociale Forhold og Beskæftigelse (leverandør og myndighed) og Bikubenfonden (underskudsgaranti på 2 mio. kr.) om et socialt investeringsprogram, hvor målet er flere unge hjemløse i egen bolig, bedre trivsel og, for de mest ressourcestærke, at komme i arbejde.

Det sociale investeringsprogram består af to indsatser. En hovedsageligt social indsats til de mest udsatte unge hjemløse (Projekt Havnen) og en tidlig, intensiv og beskæftigelsesrettet indsats til de unge hjemløse, der er nærmere job og uddannelse (Projekt Hjem, Job og Helhed). For begge grupper gælder det, at de får en fast bolig med intensiv støtte efter Housing First-principper i forbindelse med forløbet. Housing First er en helhedsorienteret tilgang til hjemløshed, hvor borgeren tilbydes en selvstændig bolig i almindeligt byggeri og samtidig modtager bostøtte. Tilgangen er både herhjemme og i udlandet en af de bedst dokumenterede indsatser i forhold til at lykkes med at få hjemløse væk fra gader og sofaer hos bekendte til egen fast bolig.

Det er forventningen, at i alt ca. 75-80 unge vil blive omfattet af indsatsen over en treårig periode. Rådets investering i indsatsen er på i alt 11,5 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Hvis indsatserne lykkes, er det vurderingen, at der vil være væsentlige samfundsøkonomiske besparelser blandt andet i forhold til mindre brug af herberg og offentlig forsørgelse. Det er også vurderingen, at de afledte effekter af øget trivsel vil give besparelser i forhold til sundhedsydelse, kriminalitet mv. Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig på tre resultatmål: 1)

boligsituation, 2) arbejdsmarkedssituation og 3) selvmestring, der omfatter udviklingen i borgerens trivsel mv.

Nuværende status

Begge projekter har været i drift siden efteråret 2021. Der har været et løbende optag af unge i projekterne. Ultimo januar 2022 var der 7 unge i Projekt Havnen og 13 unge i Projekt Hjem, Job og Helhed.

I de første måneders drift har begge projekter brugt mange ressourcer på at opsøge og indskrive unge. Særligt hos Projekt Havnen har det krævet mange kræfter at etablere kontakt og relationer til de unge, da målgruppen er præget af en meget kaotisk livsførelse og en høj grad af mistillid, bl.a. til kommunalt ansatte. Det betyder, at optaget af unge til Projekt Havnen har taget længere tid end først antaget.

Begge projekter har haft positive oplevelser i forhold til, hvordan de nye indsatser og rammer, som de sociale investeringer giver mulighed for, har rykket på de unge. Særligt den intensive og fleksible støtte samt tæt koordinering med relevante samarbejdspartnere vurderes at være værdifuld for de unges progression. Derudover er etableringen af tillid og relationer mellem medarbejdere og de unge helt afgørende for succes. Det gælder i særdeleshed i forhold til Projekt Havnen, hvor de unge er kendetegnede ved, at de har begrænset eller ingen tillid til andre mennesker – og slet ikke til kommunalt ansatte.

Projekterne arbejder løbende med at tilpasse og udvikle de faglige indsatser i forhold til de behov, de unge har. Det gælder eksempelvis i forhold til at styrke medarbejdernes kompetencer i forhold til psykiatri, misbrug eller kulturelle udfordringer.

Projekt Havnen har aktuelt et særligt fokus på at få de unge til at indgå i positive fællesskaber i – og udenfor – lokalerne i Havnegade, da flere af de unge har udfordringer med at være alene, samtidig med, at de endnu ikke er i stand til at håndtere fællesskabet i huset. Derudover arbejdes der i dette projekt med, at de unge skal føle, at lejlighederne er ”deres lejlighed” og at den er indrettet personligt. Dette forventes bl.a. at motiverer den enkelte til at føle ansvar, holde orden og rydde op.

Projekt Hjem, Job og Helhed oplever gavn af det samtidige fokus på Housing First og Job First. Det er lykkedes at få nogle af de unge i gang, nogle endda i ordinære jobs. Flere af de unge har dog udfordringer – ud over ledighed – som er nødt til at blive håndteret, før det synes realistisk, at de kan passe et arbejde. Relationen mellem de unge og medarbejderne i Projekt Hjem, Job og Helhed lykkes umiddelbart godt og de unge tager rigtig godt imod støtten. Medarbejderne har dog et særligt fokus på at finde balancen mellem de forskellige roller, de har i forhold til de unge.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2022.

Dialog Mod Vold

Rådet for Sociale Investeringer indgik i februar 2021 en 3-årig aftale om en social effektinvestering med Den Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed) og Dialog mod Vold/AskovFonden (leverandør) om en indsats rettet mod voldsramte familier.

I indsatsen skal i alt 25 familier visiteres til indsatsen hos Dialog mod Vold og formålet er at hjælpe de voldsudsatte familier ud af voldsspiralen og bryde med den negative sociale arv ved at tilbyde psykologbehandling til voldsudøver og den voldsudsatte – såvel voksne som børn og unge.

Ved at stoppe volden i den nære relation er det vurderingen, at der vil være væsentlige samfundsøkonomiske besparelser via bl.a. færre krisecenter-ophold, lavere overførselsudgifter, færre skadestuebesøg og mindre kontakt med retsvæsnen. Dette er afspejlet direkte i resultatbetalingen, der over en periode på 5 år indeholder resultatbetaling i henhold til følgende parametre:

- Ophør af oplevet vold
- Fravær af skadestuebesøg forårsaget af vold i nære relationer
- Fravær af sigtelser/domme som følge af vold i nære relationer
- Fravær af ophold på kvindekrisecentre
- Fravær af øvrige familiebehandlingsstilbud i kommunen
- Reduktion i familiernes generelle ressourcetræk på kommunale ydelser (herunder overførselsindkomst)

Den endelige aftale trådte i kraft i maj 2021, og Rådets investering i indsatsen er på i alt 2,5 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Nuværende status

Efter en periode med forankring af og dialog om indsatsen, herunder visitationspraksis m.v., mellem Sociale Forhold og Beskæftigelse og Dialog mod Vold, blev de første familier henvist til indsatsen i september 2021. Der er en god dialog mellem parterne og ved årets udgang var der – som forudsat – henvist i alt 5 familier. Der har været dialog om flere familier, som grundet forskellige forhold dog ikke er blevet tilbudt indsatsen. Generelt er der flere sager end forventet, som handler om vold mod børn, og derudover er der en del sager med tolk, som tager længere tid at arbejde med.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2022.

I forhold til betalingsparametrene om skadestuebesøg samt sigtelser/domme var der ikke ved aftaleindgåelsen en konkret plan for beregningen, men efter en dialog med henholdsvis Landspatientregistret og Kriminalregistret ser det nu ud til, at det er muligt at få adgang til de relevante data. I 2022 udarbejdes der derfor dataaftaler med disse.

UngiFokus

I juni 2021 indgik Rådet for Sociale Investeringer en aftale om en social effektinvestering med Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed og leverandør) i projektet UngiFokus.

Indsatsen indebærer, at i alt 500 udsatte unge (aktivitetsparate på uddannelseshjælp) i den 4-årige projektperiode visiteres til en særlig indsats med helhedsorienteret og koordineret hjælp og rådgivning fra kommunen. I UngiFokus arbejdes der med udgangspunkt i en lav sagsstamme, som sikrer, at uddannelseskonsulenterne kan skabe en tæt relation til den unge og en god forbindelse til andre centrale samarbejdspartnere (regionen, virksomheder osv.) omkring vedkommende. Uddannelseskonsulenterne varetager både rollen som uddannelseskonsulent, virksomhedskonsulent og mentor, og den unge får én primær kontakt, som varetager den tværgående koordinering. Formålet er at øge de unges stabilitet og struktur i hverdagen samt at styrke deres tro på egen udvikling og livsmestring, så de kan påbegynde og fastholde job eller uddannelse. Ved at øge de unges uddannelses- og beskæftigelsesgrad forventes der positive økonomiske gevinster særligt i form af nedbragte udgifter til offentlig forsørgelse. Konkret forventes, at 45% af de udsatte unge får reduceret varigheden på uddannelseshjælp med ½ år, og at yderligere 20% bliver afklaret til og

kommer i fleksjob. Dette er afspejlet i betalingsmodellen, der indebærer en samlet resultatbetaling inden for 8 år.

Det er forventningen, at disse unge på sigt også får et mindre behov for forskellige sociale støtteforanstaltninger, men det indgår ikke i resultatbetalingen, da det omvendt er forventningen, at der i den første del af indsatsperiode vil være et øget støttebehov for at få styr på fx misbrug eller psykisk sygdom. Udviklingen i udgifterne til sociale støtteforanstaltninger vil dog blive fulgt tæt, så der kan opnås viden og erfaringer herom til eventuelle senere indsatser.

Rådets investering i indsatsen er på i alt 14,4 mio. kr.

Nuværende status

De 125 første startede pr. 1. oktober 2021, og i alt har teamet i UngiFokus i 2021 arbejdet med 140 borgere. Dermed er de første borgere overgået til job eller uddannelse.

De 6 uddannelseskonsulenter udgjorde et nyoprettet team, og teamet har derfor brugt opstartsperioden på at dykke ned i de forskellige kompetencer, som medarbejderne kom med, samt hvilke kompetencer, der var brug for at blive klædt på til. Der er desuden sket oplæring og videndeling på tværs i teamet, samt ekstern undervisning i bl.a. den virksomhedsrettede indsats og fagsystemer for virksomhedskonsulenter mv

Overordnet opleves det blandt uddannelseskonsulenterne, at det giver rigtig god mening for de unge, at flere funktioner er samlet hos en medarbejder. Teamet har i opstartsperioden oplevet enkelte udfordringer med borgere, der ikke ønskede et sagsbehandlerskifte, ligesom nogle samarbejdspartnere internt i organisationen har problematiseret, at projektet ikke selv har haft indflydelse på, om borgeren var indstillet på at få en ny sagsbehandler eller hvilke borgere, der kunne komme med i projektet. Det er dog ikke længere en udfordring, og alle borgere er "landet et godt sted".

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2022.

Parallelt med indsatsens drift vil der i 2022 blive arbejdet på en fondsansøgning til en eller flere filantropiske fonde, så der med disse midler kan blive lavet en dybdegående evaluering af projektet.

Diabetes

I oktober 2021 indgik Rådet et samarbejde med den statslige Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor) og Sundhed og Omsorg om et socialt investeringsprogram, der skal være med til at skabe en sundere livsstil og forebygge senkomplikationer for sårbare aarhusianere med type 2-diabetes. Målet er at mindske den sociale ulighed i sundhed samt øge trivslen blandt de berørte borgere.

Indsatsen er udviklet i samarbejde med Steno Diabetes Center Aarhus og i dialog med Praktiserende Lægers Organisation Aarhus, og den tager udgangspunkt i en igangværende indsats i Aarhus Vest.

Den borgerrettede indsats består i et helhedsorienteret og tværsektorielt forløb med en varighed på 12 mdr. og dernæst opfølgning på borgeren de efterfølgende to år. De enkelte forløb vil blive tilpasset den enkelte borgers behov og ressourcer og vil omfatte en kombination af individuelle og gruppebaserede tiltag med fokus på sund livsstil, compliance og fastholdelse. Forløbet vil være delt op i fire faser à tre måneders varighed, som har til formål at understøtte borgeren i at opbygge viden, kompetencer, og relationer, der understøtter en realisering af det overordnede succesmål: At reducere risikoen for udvikling af diabetiske senkomplikationer.

Det er forventningen, at projektet vil kunne hjælpe 450 borgere med type 2-diabetes over en periode på tre år. Den Sociale Investeringsfond og Rådet for Sociale Investeringer har i alt investeret 13,3 millioner kroner i indsatsen, som Sundhed og Omsorg skal levere. Rådets andel af investeringen udgør ca. 6,7 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Hvis indsatserne lykkes, er det vurderingen, at der vil være væsentlige samfundsøkonomiske besparelser blandt andet i forhold til pleje- og sundhedsudgifter. Der vurderes ligeledes at være mærkbare gevinster i forhold til udgifter til offentlig forsørgelse. Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig på udviklingen i borgernes langtidsblodsukker – dels på individ niveau dels på kollektivt niveau - da der er en direkte sammenhæng mellem borgernes langtidsblodsukker og diabetes-udfordringen.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2023.

Nuværende status

Indsatsen forventes at starte op i februar 2022.

Hygiejne-nudging-system

Aarhus Kommune og Zurface Group ApS har i samarbejde med bl.a. SSI og forskningsmiljøer indenfor mikrobiologi og indeklima indgået et innovationspartnerskab om et hygiejne-nudging-system til brug primært på folkeskoler i Aarhus Kommune med henblik på at højne hygiejnen i klasselokaler m.v. Systemet understøtter også et bedre indeklima og et lavere støjniveau ved at blinke, når foruddefinerede grænseværdier nås. I april 2021 besluttede Rådet for Sociale Investeringer at risikofærdække for 50 enheder på 10 pilotskoler for skoleåret 2022-2023. For skoleåret 2021-2022 afholdes udgiften af kommunekassen som en Coronarelateret udgift.

Konkret indebærer projektet, at der installeres hygiejne-nudging-enheder på 10 skoler i alle klasselokaler. Denne enhed registrerer brugen af lokalet ved at måle indeklimaet m.v. og nudger på den baggrund elever og lærere, når der fx skal åbnes vinduer eller tørres flader af med de medfølgende servietter. Systemet bidrager på den måde til en reduktion i overflade-bakterier og et bedre indeklima, som vil mindske sygefraværet.

Rådets investering er i alt 2,9 mio. kr. i 2022 og 2023, og resultatbetalingen fra skolerne vil ske på baggrund af forventet lavere rengøringsudgifter. Herudover forventes positive effekter i form af lavere korttidssygefravær og bedre indeklima, men de effekter indgår ikke i resultatbetalingen.

Nuværende status

Systemet er på nuværende tidspunkt implementeret på 13 folkeskoler, to dagtilbud og nogle enheder under Sundhed og Omsorg. Løbende tilbagemeldinger indikerer god brugertilfredshed og god effekt, men der er endnu ikke foretaget en systematisk opsamling. En foreløbig business case indikerer, at rengøringsudgifterne kan reduceres betydeligt – men nok ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang til at reducerede rengøringsudgifter alene kan finansiere investeringen.

Lær for Livet

Rådet for Sociale Investeringer indgik i november 2021 en 13-årig aftale om en social effektinvestering med Den Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed), Børn og Unge (myndighed) og Lær for Livet om en læringsindsats rettet

mod de mest udsatte eller anbragte børn og unge. Lauritzen-fonden har bidraget med en underskudsgaranti på 4 mio. kr.

Formålet med indsatsen er at støtte deltageres læring gennem en langsigtet og helhedsorienteret indsats, så der skabes et fundament for, at deltagerne bliver rustet til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og en ungdomsuddannelse, og dermed får et bedre grundlag for at skabe sig et godt og selvforsørgende liv og i sidste ende bryde med eventuel negativ social arv.

For det enkelte barn/unge strækker indsatsen sig over en seksårig periode og bygger på følgende tre indsatsområder: (i) Learning Camps, (ii) en mentorordning baseret på frivillige kræfter, samt (iii) en brobygning fra læringsprogrammet til deltageres hverdag.

Det er forventningen, at i alt ca. 80 børn og unge vil blive omfattet af indsatsen. Der vil gennemsnitligt blive visiteret 20 børn og unge årligt til indsatsen i en fireårig periode. Rådets investering i indsatsen er på i alt 8,7 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Hvis indsatserne lykkes, er det vurderingen, at der vil være mærkbare samfundsøkonomiske besparelser på den lange bane primært i forhold til mindre brug af offentlig forsørgelse og beskæftigelsesindsatser. Der forventes derudover også mindre brug af forsorgshjem, bostøtte mv. På den lidt kortere bane forventes der ligeledes også i mindre omfang besparelser på støtteforanstaltninger i skolen mv.

Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig på tre resultatomål: 1) deltagelse i læringsindsatsen, 2) folkeskolens afgangseksamen består og 3) gennemførelse eller studieaktiv på en ordinær ungdomsuddannelse.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2023.

Nuværende status

Aftalen trådte i kraft den 15. november 2021. Visitationsperioden startede 1. januar 2022 og selve indsatsen for den første årgang (de første 20 børn) starter 1. maj 2022.

Øvrige

JOB BootCamp

Corona-krise påvirkede i særlig grad arbejdsmarkedet i foråret 2020, og den medførte, at jobsøgningen for de nye dimittender fra juni 2020 blev mere vanskelig end normalt - med betydelig risiko for langtidsledighed for de unge. Derfor ønskede Jobcenter Aarhus og Aarhus Kommune i 2020 at gå nye veje og etablere et nyt samarbejde med henblik på at hjælpe de unge dimittender i job. Der blev lanceret en ugelang JOB Bootcamp i uge 43, hvor der var et varieret udbud af foredrag, workshops, arrangementer, case competition etc. samt et afsluttende matchmaking event/jobmesse, som skulle give ledige dimittender et konkret jobtilbud.

Rådet for Sociale Investeringer investerede 800.000 kr. i JOB Bootcamp 2020. Investeringen havde karakter af en risikoafdækning for arrangementet. Der ville ske en resultatbetaling på 18.000 kr. pr. dimittend (max. 900.000 kr.) via sparede forsørgelsesudgifter, hvis en efterfølgende spørgeskemaundersøgelse blandt deltagerne ville vise, at de var kommet i job og selv vurderede, at deres deltagelse i JOB Bootcamp'en havde bidraget væsentligt til det.

Evalueringen blev foretaget i foråret 2021, og på den baggrund har Rådet modtaget en resultatbetaling på 900.000 kr.

Fundamentet

Rådet gav i april 2021 en betinget donation til Fundamentet på 200.000 kr. Donationen er givet på betingelse af, at Fundamentet opnår minimum et tilsvarende tilskud fra en almennyttig fond. Ultimo 2021 har Fundamentet fået tilsagn om donation fra en almennyttig fond (TrygFonden).

Midlerne går til Borgerhjælpen, der er et åbent rådgivningstilbud, der tilbyder gratis hjælp og støtte fra en socialrådgiver samt frivillige på Fundamentet. Den konkrete hjælp varierer, men grundlæggende for rådgivningen er, at den er fleksibel og at den former sig efter borgerens behov. Borgerhjælpen assisterer sårbare og udsatte borgere i deres kontakt med kommunen med henblik på at understøtte, at borgeren på sigt kan blive selvforsørgende. Indsatsen er et supplement til Aarhus Kommunes almindelige tilbud.

Det er forventningen, at donationerne vil kunne bidrage til modning og kapacitetsopbygning af indsatsen med bl.a. at dokumentere besparelsen af et åbent tilbud på de offentlige udgifter.

4. Markedet for sociale effektinvesteringer i Danmark

Som det tidligere er fremgået, er markedet for sociale effektinvesteringer i Danmark fortsat umodent. Mange taler om sociale effektinvesteringer, men der er endnu reelt kun få leverandører og myndigheder, som har viden og kapacitet nok til at igangsætte reelle sociale effektinvesteringer. Rådet - og mange andre - vurderer dog, at der er potentiale i sociale effektinvesteringer, og at de kan bruges til at løse nogle af samfundets komplekse udfordringer. Derfor bør det udbredes som et generelt værktøj.

I august 2021 var Rådet fortalende for netop dette synspunkt, da Rådet mødtes med to medlemmer fra Reformkommissionen. Reformkommissionen skal foreslå reformer, der tager hånd om komplekse udfordringer i samfundet, som tidligere arbejdsmarkedsreformer ikke i tilstrækkeligt omfang er lykkedes med at løse. Det gælder fx de mange unge, der endnu ikke har en ungdomsuddannelse. Rådet tilkendegav på mødet, at sociale effektinvesteringer, der med sit lange og ofte tværgående sigte, vil være et oplagt redskab at kigge nærmere på.

DSI's rolle

I bestræbelserne på at udbrede kendskabet til sociale effektinvesteringer og udvikle området i Danmark er Den Sociale Investeringsfond i staten (DSI) en meget vigtig spiller - både som samarbejds- og sparringspartner og som med-investor. DSI har over de sidste år opbygget en række vigtige kompetencer, som er nødvendige for at hjælpe kommuner, herunder Rådet, og leverandører til at arbejde sammen og igangsætte nye og tværgående sociale løsninger. Det er vigtigt i en kulturforandring, som sociale effektinvesteringer er udtryk for. DSI har endvidere i særlig grad fået opbygget kompetencer i forhold til at tiltrække almennyttige fonde til at indgå i investeringerne.

Også i forhold til kommunikation og udbredelsen af viden om sociale effektinvesteringer gør DSI en stor indsats ved at have etableret platformen www.socialeinvesteringer.nu, der skal fungere som et fælles samlingssted for alle, der arbejder med eller interesserer sig for sociale investeringer i Danmark, herunder kommuner, leverandører, forskere, fonde m.v. På sitet kan man bl.a. følge fremdriften i flere sociale effektinvesteringer, som er igangsat i Danmark, fra forskellige perspektiver - den ene case er Housing First-indsatsen fra Aarhus. Ved at følge igangsatte sociale effektinvesteringer tæt på kan alle interesserede parter følge med og derved opnå større og mere

konkret viden om, hvad sociale effektinvesteringer er. Det er generelt en svær størrelse at få hånd om, og der er brug for en generel forståelsesramme.

På sigt er det vigtigt, at der er en stærk statslig samarbejdspartner, som ikke blot kan facilitere udviklingen af sociale effektinvesteringer, men som også kan være med til at finansiere de økonomiske effekter, som opstår på andre myndighedsområder. Princippet i sociale effektinvesteringer er jo, at kommunerne kun skal betale for det, der giver værdi, og da en del af værdien ofte ligger i andre sektorer (region og/eller staten), skal der også være betalingsvillighed her. Med henblik på at opnå dette kan der eventuelt etableres en statslig/regional outcomefond i DSI - på linje med den, der er oprettet i Aarhus Kommune.

Kommuner og regioner

På den kommunale og regionale front er der efterhånden flere parter, der arbejder med sociale effektinvesteringer. DSI har igangsat forskellige sociale effektinvesteringer med bl.a. Ballerup, Brøndby og Herning kommuner. Samtidig har Københavns Kommune i løbet af efteråret 2021 undersøgt forskellige muligheder for fremadrettet at arbejde med sociale effektinvesteringer. Endeligt afsatte Region Midtjylland 5 mio. kr. i budget 2022 til sociale effektinvesteringer og oprettelsen af egen investeringsfond.

Rådet og sekretariatet har i 2021 haft en dialog med Region Midtjylland om, hvordan et samarbejde om sociale effektinvesteringer kan skrues sammen. Der kan samarbejdes på forskellige niveauer og med forskellig involvering, der i den ene ende af et kontinuum alene indeholder et samarbejde om data og dermed - for kommunens vedkommende - adgang til sundhedsdata, og som i den anden ende af kontinuummet kunne resultere i en fælles social effektinvestering, hvor begge parter er både investor og myndighed, der betaler for de effekter, der optræder på eget myndighedsområde. Dialogen er konstruktiv og endnu ikke færdig.

Filantropiske fonde

Filantropiske fonde har i mange år uddelt penge til projekter og indsatser med baggrund i en konkret ansøgning. Pengene har karakter af donationer, hvor modtageren typisk forpligter sig på at aflevere en evaluering eller en afrapportering, når projektet er færdigt. Donationerne har typisk bidraget til, at forskellige projekter og metodiske tilgange er blevet afprøvet, hvorefter det fagligt er blevet konkluderet, om projektet havde værdi eller ej. Har projektet været succesfuldt, har kommuner og andre myndigheder selv skullet prioritere nye midler til projekterne, hvis de skulle fortsætte. Med økonomisk pres på kommunerne, er selv gode projekter derved ikke blevet videreført.

Med sit fokus på den dobbelte bundlinje kan sociale effektinvesteringer - udover en faglig evaluering - bidrage med konkret viden om, hvorvidt der med et projekt sker besparelser på andre områder inden for en kommunes virksomhed. Hvis filantropiske fonde indgår i sociale effektinvesteringer, vil disse have større vished for, at gode projekter videreføres, da der samtidig med det faglige udbytte skabes grobund for at finansiere projekterne. Denne udvikling har flere filantropiske fonde nu fået øjnene op for, og de er i det små begyndt at indgå samarbejder om sociale effektinvesteringer. Som det er fremgået ovenfor, har Bikubenfonden bidraget med en underskudsgaranti i Housing First-projektet, mens Lauritzen-fonden har bidraget med en underskudsgaranti i Lær for Livet. En anden form for samarbejde kunne være at filantropiske fonde bidrager med finansiering i form af donationer for mere bløde effekter, såsom bedre trivsel, bedre livskvalitet og mindre fravær. Effekter, som typisk ikke har en konkret budgetpost i en kommune eller anden myndighed.

Rådet har i 2021 haft en rundbordssamtale med Den Sociale Kapitalfond Effekt, og på dette møde blev det konkret aftalt, at de to parter vil indgå et samarbejde - gerne med DSI - om, hvordan samarbejdet med filantropiske fonde i sociale effektinvesteringer kan videreudvikles.

Leverandører

Der er mange leverandører af velfærdsydelser i Danmark, som i større eller mindre omfang har mod på at indgå i sociale effektinvesteringer. Der er dog stor forskel på leverandørernes modenhed, og det kan være vanskeligt at vurdere netop dette, inden man går i gang med samarbejdet omkring såvel indsatsen som de økonomiske beregninger via opstilling af konkrete effektmål.

Eksterne leverandører indgår også i nogle af de igangsatte projekter i Aarhus. De foreløbige erfaringer med samarbejdet i en social effektinvestering, hvor der indgår eksterne leverandører, er gode, men processerne bliver mere komplekse og markant sværere, og de tager længere tid. Et særskilt opmærksomhedspunkt er, at der skal afsættes tilstrækkeligt med tid til dialog og implementering på det operationelle niveau mellem kommunen, som henviser en borger til indsatsen, og den eksterne leverandør, da der ellers sker forsinkelser i forhold til at nå de opsatte resultatmål.

5. Økonomi

Byrådet har afsat 40 mio. kr. ved etableringen af Aarhus Kommunes sociale investeringsfond og Rådet for Sociale Investeringer. Det er forudsat, at de 40 mio. kr. er nok til at have fonden kørende i en 10-årig funktionsperiode, og det er Rådets opgave at sikre fokus herpå i de investeringer og indsatser, der sættes i værk. Med budgetforliget for 2022 præciserede byrådet, at Rådet kan indregne forventede resultatbetalinger på 80% af de samlede investeringer ind i sit økonomiske råderum.

De 40 mio. kr. er risikovillig kapital, der skal bringes i anvendelse for at afprøve nye metoder og indsatser i de sociale effektinvesteringer, men samtidig skal Rådet dog sikre, at der i de forskellige investeringer er sandsynlighed for, at investeringen kommer tilbage i form af resultatbetaling fra kommunens øvrige økonomi samt fra andre myndigheder, der bidrager til resultatbetalingen. I økonomistyringen forventes generelt en resultatbetaling med 80% effekt. I et mindre omfang har Rådet mulighed for at igangsætte indsatser, hvor der ikke kan forventes en kommunal resultatbetaling.

Af de 40 mio. kr. anvendes der årligt 150.000 kr. til honorarer til Rådets medlemmer, 300.000 kr. til sekretariatsbetjening samt et mindre beløb til afholdelse af øvrige udgifter. I en 10-årig periode vil betalingen til disse poster udgøre ca. 5 mio. kr.

Af bevillingsretlige grunde er det borgmesteren, der er bemyndiget til formelt at godkende de sociale effektinvesteringer, som Rådet for Sociale Investeringer ønsker at igangsætte, men der gælder et armslængdeprincip, så Rådet selv lægger linjen, og reelt beslutter hvilke investeringer, der skal gennemføres. Rådet for Sociale Investeringer sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling, der samtidig varetager dialogen og samarbejdet med magistratsafdelinger.

Som ovenfor nævnt, har Rådet i 2021 igangsat 5 nye indsatser, så der i alt nu er igangsat 7 sociale effektinvesteringer. I 2021 har der dog kun været udgifter til 3 af dem. Nedenstående tabel viser økonomien i Aarhus Kommunes sociale investeringsfond, som den ser ud på baggrund af regnskab 2021. Der har i 2021 været brugt i alt ca. 3,7 mio. kr. af Fondens samlede økonomi, hvilket betyder, at der herefter resterer ca. 36,0 mio. kr. i Fondens.

I de følgende år er der foreløbigt afsat midler til drift af Fonden samt til de indsatser, der pt. er kendte. Der er også indsat en forventet resultatbetaling (med 80% effekt) vedrørende indsatserne på baggrund af de business cases, der er udviklet for indsatserne. Resultatbetalingen kan blive anderledes og/eller mindre, da den afhænger af, om de igangsatte indsatser har de forudsatte effekter.

Tabel 1: Økonomien i Aarhus Kommunes sociale investeringsfond

1.000 kr.	R 2020	R 2021	B 2022	BO 2023	BO 2024	Efterfølgende år i alt
<i>Drift af Fonden</i>						
Honorar til Rådet	100	150	150	150	150	1.500
Sekretariatsbetjening	300	200	300	300	300	3.000
Øvrig drift af Rådet	22	24	50	50	50	500
<i>Indsatser</i>						
Job BootCamp	800					
- Resultatbetaling	-900					
Housing First		1.945	3.494	3.744	2.410	
- Resultatbetaling *			-1.837	-2.519	-3.467	-2.403
Dialog mod Vold		506	947	947		
- Resultatbetaling *			-175	-360	-491	-1.042
UngiFokus		900	3.600	3.600	3.600	2.700
- Resultatbetaling *			-652	-1.332	-1.362	-9.070
Diabetes			2.221	2.221	2.221	
- Resultatbetaling *				-321	-656	-4.900
Hygiejne-nudging			1.450	1.450		
- Resultatbetaling *				-2.560		
Lær for Livet			907	1.171	1.408	5.179
- Resultatbetaling *				-301	-301	-7.389
Fundamentet		0	200	0	0	0
I alt *	322	3.725	10.655	6.240	3.862	-11.925
Restbeløb i Fonden (80% effekt) *	39.678	35.953	25.298	19.058	15.196	27.120

Note: Resultatbetalingen er i tabellen indsat med 80% effekt. Resultatbetalingen realiseres kun, hvis den forventede effekt af indsatsen opstår i praksis.

Relevante link

1. Rådet for Sociale Investeringers hjemmeside: [Link](#)
2. Socialeinvesteringer.nu: [Link](#)